

Секція: Фінанси, гроші і кредит.

Богатирьова Є. М.

викладач, аспірант кафедри фінансів

Одеського національного економічного університету

м. Одеса, Україна

ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РЕСУРС ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Податкові пільги є важливим інструментом, що використовуються податковою політикою держав для регулювання соціально-економічних процесів в країні.

Можна дати таке визначення податкових пільг як законодавчо встановлені винятки в оподаткуванні, що надають переваги платникам податків та зборів, в тому числі за рахунок повного або часткового звільнення від оподаткування, встановлення пільгових режимів оподаткування та застосування податкового кредиту. Повне або часткове звільнення від оподаткування може надаватися у формі: податкового вилучення (впливає на об'єкт оподаткування); податкової знижки (впливає на податкову базу) та податкових кредитів.

Варто відмітити, що податкові пільги не можна розглядати як окреме джерело інвестиційного ресурсу підприємств, однак пільги в сфері оподаткування можуть бути використані як інструмент впливу на інвестиційний ресурс.

Поняття інвестиційного ресурсу розглядають виходячи з двох позицій: 1) як ресурси, що вже вкладені в об'єкти інвестування; 2) як можливість вкладення цих ресурсів під час інвестиційної діяльності. На нашу думку, необхідно розрізняти поняття «інвестиційного ресурсу» та «інвестицій». Так, інвестиційні ресурси це ресурси підприємства (фінансові, матеріальні та нематеріальні), що можуть бути використані в процесі інвестиційної діяльності на конкретні інвестиційні проекти. А інвестиції – це економічні відносини, що виникають з приводу фактичного вкладення інвестиційних ресурсів та їх використання на інвестиційні заходи, тобто вже реалізовані інвестиційні ресурси.

Виділяють такі джерела інвестиційного ресурсу підприємства як власні, залучені та позикові. На нашу думку, при аналізі інвестиційного ресурсу підприємств варто приділити увагу чистому прибутку підприємств та амортизаційним відрахуванням, як головним власним джерелам його утворення.

Таким чином, при оцінці ефективності податкових пільг як інструменту проведення податкової реформи варто досліджувати, яким чином податкові пільги впливають на інвестиційні ресурси підприємства. Це є важливим через те, що інвестиційні ресурси

підприємства є потенційною можливістю для розвитку реального сектору економіки. В свою чергу, податкові пільги впливають на джерела інвестиційного ресурсу підприємств.

У таблиці 1 наведено динаміку податкових пільг, чистого прибутку підприємств та амортизаційних відрахувань. Простежимо, чи існує зв'язок між цими показниками.

Табл.1 Динаміка податкових пільг та власних джерел інвестиційного ресурсу підприємств України за період 1997-2012 роки

Роки	Податкові пільги, млн. грн.	Чистий прибуток підприємств, млн. грн.	Амортизаційні відрахування, млн. грн.
1997	19715,4	8075,9	23882,0
1998	29783,2	-2275,4	24768,0
1999	39693,5	1074,5	29192,0
2000	46801,6	2558,8	36473,0
2001	51167,7	12315,4	39243,0
2002	39188,3	3472,6	41633,0
2003	47446,1	4832,6	42577,0
2004	12550,5	27669,0	49240,0
2005	12338,0	41260,6	56866,0
2006	13502,7	46421,3	63132,0
2007	17472,2	84416,4	84100,0
2008	22845,4	-41025,1	108380,0
2009	28207,6	-37131,1	120531,0
2010	37127,4	13906,1	121927,0
2011	59166,6	67797,9	118994,1
2012	48659,1	35067,3	146582,1

* За даними звітності Податкових органів та Державного комітету статистики України

Наведені дані свідчать, що спостерігається більшою мірою зворотній зв'язок між податковими пільгами та чистим прибутком підприємств, однак стверджувати це однозначно не можна, оскільки є і роки, в яких інша залежність. Що стосується впливу податкових пільг на амортизаційні відрахування, то тут більшою мірою спостерігається прямий зв'язок, однак в деяких роках це не підтверджується. Таким чином можна зробити висновок, що податкові пільги на практиці не працюють належним чином. Пільги надаються маючи на меті покращення діяльності суб'єктів господарювання та стимулювання їх до інвестування вивільнених коштів в оновлення основного капіталу та розширення виробництва.

Однак, через відсутність економічної та наукової обґрунтованості наданих видів податкових пільг в Україні вони не є дієвим інструментом впливу на джерела інвестиційного ресурсу підприємств. Таким чином, система податкових пільг в Україні потребує суттєвого вдосконалення в напрямку підвищення їх дієвості та ефективності.